

Jurriaan Benschop Een visuele piraat noemt hij zich, doelend op het feit dat hij op straat, in de supermarkt of uit een magazine steelt wat hij gebruiken kan. Met zijn ogen dan. Logo's, verpakkingen, een fragment van een billboard. Niets is veilig, overal is materiaal te vinden voor de kunstenaar. Het kan ook de geleding van een gevel zijn, of het ritme van busramen dat hem opvalt en een uitsnede aanreikt. In zijn schilderijen verschijnen deze motieven in een nieuwe samenhang, net niet meer herkenbaar, of juist net wel. Die grens interesseert de kunstenaar. Alles wordt teruggebracht tot gekleurde tekens die samengevoegd een hoge visuele dichtheid produceren.

Ronald de Bloeme (Leeuwarden, 1971) vertrok op zijn achtentwintigste naar Berlijn waar hij met een stipendium van het CBK-Rotterdam een half jaar in Künstlerhaus Bethanien kon werken. Vervolgens besloot hij te blijven. Het schilderklimaat in Duitsland sprak hem aan, het degelijke traditiesbesef en de daaruit volgende discussies over het werk dwongen hem tot keuzes en tot het aanscherpen van zijn 'Konzept'.

Lange tijd had hij postzakken als drager voor zijn schilderijen gebruikt, zowel de textuur van de jutezakken benuttend, als de vignetten van internationale postbedrijven daarop. Tot hij op zeker moment besloot dat alles uit de verf moest komen en alle referenties aan de werkelijkheid geschilderd moesten zijn. De Bloeme werkt sindsdien aan een oeuvre dat soms harde, dan weer speelse varianten laat zien van wat je abstracte geometrie kunt noemen. Het zijn strakke werken in hoogglans, die eerst op de computer in grote lijnen gecomponeerd worden, voordat ze met industriële lak op doek worden gezet. Het ziet er allemaal behoorlijk streng en systematisch uit. Maar wie dichterbij komt, ziet dat er ook plekken zijn waar het consequente doorbroken wordt

Schilderijen van Ronald de Bloeme

Een verpakking

met een spat of onregelmatigheid, een plek waar het mis mag gaan. Afgelopen zomer had De Bloeme zijn eerste Berlijnse solotentoonstelling bij Spielhaus Morrison Galerie. In een ruimte die als het voorportaal van een museum werkt zo groot, maakte hij de tentoonstelling 'Männerparadies'. Een visueel bombardement was het. Dat hoort bij De Bloeme's werk, of althans bij de eerste indruk. Ook voor enkele schilderijen geldt dat. Ze kunnen lijken op een kamer die te fel verlicht is. Alles wordt zichtbaar en tegelijk verblindt het. Toch was de tentoonstelling ook gewogen en beheerst. Er hingen ook meer verstilde doeken zoals 'Fernsehen'. Uit de productie van de afgelopen jaren was bovendien veel weggelaten om te kunnen inzoomen op de strengere, horizontale werken.

De kunstenaar zette mij aanvankelijk op een verkeerd been omdat ik zijn abstracte beeldtaal bijna automatisch verbond met een contemplatieve inhoud. Met verstilling en vergeestelijking. Maar dat bleek niet helemaal juist. In veel werken brengt De Bloeme de beschouwelijke kant van abstractie samen met een veel wereldser uitstraling, met de metalen esthetiek van vliegtuigen of

auto's bijvoorbeeld, of met de stralende glans van reclame-esthetiek. In het werk gaat het om verleiding en visueel indruk maken. 'Zie mij' roepen de schilderijen in vele toonaarden.

De Bloeme is een aandachtstrekker, met zijn luide kleuren in onstemmige combinaties. Zoals bepaalde verpakkingen van voedsel, kauwgum of sigaretten om aandacht vragen – zo willen ook zijn doeken dat. Vervolgens echter blijft een concrete boodschap uit – er wordt niets verteld of aangeprezen, er wordt niets te koop aangeboden of het moet het schilderij zelf zijn dat zich hier aanbiedt. Het is kleur en compositie: evengoed informatie maar dan zonder legenda of verwijzing. Een verpakking van niets, zou je haast zeggen. Of andersom: een verpakking die zelf iets is geworden. Die hoofdzaak is geworden in plaats van omhulsel. Behalve volle zijn het ook lege beelden, die open laten waar ze concreet over gaan. Ze gaan over onderscheidingsvermogen, over kijkgedrag.

De kunstenaar is gefascineerd door hoe de wereld zich in kleur- en merktekens presenteert en welke wetten en strategieën daarbij werkzaam zijn.

van niets

Deels bewandelt hij daarvoor dezelfde weg als productdesigners en reclamemakers en speelt hij leentjebuurt bij hen. Maar er is meer dan dat, het gaat hier om schilderkunst die compositorisch wil kloppen en evenwicht zoekt. Wat bijvoorbeeld betekent dat het werk balanceert tussen abstractie en figuratie. Tussen het wel en niet herkenbaar zijn van motieven. Daar waar het beeld kiept wordt het spannend.

'Shopping' heet een van de werken. Boodschappen doen. Op welke manier die titel gelezen moet worden is niet zo duidelijk. Hij zou op veel van de werken kunnen slaan, op de esthetiek en ontstaanswijze ervan. Gestapeld en in schappen, zo liggen de kleuren er in dit schilderij bij. Alsof alle winkelwaar hier een kleurcode is geworden met onderlinge verbanden tussen de producten. Naast niet zo figuratieve schilderijen zijn er ook werken die wel duidelijk een object tonen, zoals 'Diamant'. Zo'n werk, ontleend aan een verpakking, laat kernachtig het verlangen om te hebben zien. Het toont wat er glanst en ook wat daar *fake* aan is. Terwijl ik dit schrijf zie ik een grote papieren tas in de kamer staan, met het geelblauwe logo van het woonwarenhuis waar niemand naartoe wil. Dat zou ook een De Bloeme kunnen zijn. Of beter gezegd: het logo zou het raamwerk

kunnen zijn voor een schilderij. Omdat het sterk van kleur en stevig van vorm is. Maar de kunstenaar zou het verbinden met weer iets anders, andere lagen erin of overheen zetten, het zou worden opgenomen in een grotere visuele dichtheid. En misschien zou hij de kleur ook veranderen zodat niemand meer aan Zweden zou denken.

Een schilderij van Ronald de Bloeme kun je niet navertellen. Daarvoor is de kleurdichtheid te groot, de informatie teveel verstopt, daarvoor is er te weinig figuratief houvast. Je kunt zeggen: ik heb een doek gezien met horizontale balken, in vele kleuren, daarin een bepaald ritme, vooral het groen heb ik onthouden. Maar daarmee is niets definitiefs gezegd over het werk, of de indruk die het maakte. Er is meer nodig. Het zijn schilderijen om naar te blijven kijken; niet alleen omdat ze opvallen bij eerste indruk, maar omdat ze complex zijn en een orde of voorstelling suggereren die je toch ontcijferen wilt. Er is een patroon in kleur. Hoe zit dat? De schilderijen zijn ontstaan vanuit een interesse in beeldfragmenten die in een oogopslag indruk maken. Maar ze eindigen als beelden die in een oogopslag juist niet te vatten zijn, maar geduld vragen. Er is een lange wachttijd voor het overzicht.

De Bloeme is een aandachtstrekker, met zijn luide kleuren in onstemmige combinaties.

Overspannen beelden zijn het, ontleend aan een overspannen visuele werkelijkheid. Verkeersborden, auto's, tijdschriften, pakjes, etiketten, films, vlaggen en ga zo verder. De kunstenaar brengt het bij elkaar door alles tot kleur terug te brengen, gereduceerd in vorm, gestript van details. De gelijkenis met de realiteit wordt weggepoetst, bedekt of soms juist opgepoetst en opgevoerd om haar op afstand te houden.

Het begon ooit op straat, nog in de schooltijd, met graffiti die illegaal (en later ook in opdracht) op muren werd gespoten. Gesnapt door de politie werd hij nooit, maar hij herinnert zich wel de spanning die het gaf om een 'piece' op de muur te zetten. Dat is intussen lang geleden, maar geeft een achtergrond aan wat nu museumwerk is geworden. De grote kleurige tag heeft zich ontwikkeld tot gebalkt of stervormig aandachtsbeeld. Letters zijn er niet meer bij, woorden zijn taboe in het werk, ook al bevatten de voorbeelden van De Bloeme vaak wel tekst. In het schilderij wordt deze met kleurbalken onleesbaar gemaakt, wordt een louter visueel element. Zoals in 'Waldputz', een recent werk dat een doosje voor make-up toont, met daarin mascararollers in verschillende kleuren. Een deel van het doek is geschilderd in de kleuren

van het originele doosje, vervolgens is het als motief gespiegeld en herhaald, opgeblazen en uitgebreid met nieuwe kleuren. Zo simpel kan het zijn. Inmiddels lijkt de kunstenaar zich in motiefkeuze en schilderwijze toenemend vrijheid te gunnen. Aan grote lijnen en indeling – compositie vooraf – ontbreekt het niet, die blijven de kern van zijn benadering. Maar er is ook ruimte voor afwijkingen, voor vlekken, voor cijfers, voor kromming, voor een schildershand die theatraal als gebaar in een aantal werken wordt opgevoerd. Alsof De Bloeme de handeling van het schilderen hier ook wil codificeren. Spontaan is het woord niet voor deze schilderijen, maar iets erin denkt niet meer na. En daaruit ontstaat grote schilderkunst.

Ronald de Bloeme ontving op 13 februari de Vattenfall Kunstprijs 'Energie' 2007. Een prijs voor schildertalent die jaarlijks wordt uitgereikt aan een kunstenaar die in het oosten van Duitsland werkt. Hieraan verbonden zijn tentoonstellingen in Cottbus (Vattenfall hoofdkantoor, t/m 9 mei 2007) en Berlijn (Berlinische Galerie, 23 mei t/m 13 oktober 2008). De tentoonstelling reist vervolgens door naar het Stedelijk Museum Schiedam (26 oktober t/m 11 januari 2009).
Catalogus: Ronald de Bloeme – Piracy (Kehrer Verlag, Heidelberg 2008), € 29,80.